

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นซึ่งทำการศึกษาในกลุ่มหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นประชากรทั้งหมด 281 คน กลุ่มตัวอย่าง 193 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ส่งไป 193 คน และได้รับแบบสอบถามกลับมา 193 คน คิดเป็นร้อยละ 100 เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 -14 มีนาคม 2549 โดย ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลอีกครั้งหนึ่งแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปได้ผลการวิจัยและนำเสนอ ดังนี้

5.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนจำนวน 193 คนพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 102 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 193 คน คิดเป็นร้อยละ 52.8 และเพศชายจำนวน 91 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 193 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 มีอายุเฉลี่ย 41.12 ปี (S.D.=7.25) กลุ่มอายุต่ำสุด 23 ปี อายุสูงสุด 57 ปี ส่วนใหญ่อายุอยู่ระหว่าง 36 - 47 ปี ร้อยละ 56 ช่วงอายุรองลงมา ระหว่าง 23-35 ปี ร้อยละ 25.9 ช่วงอายุต่ำสุด 47-57 ปี ร้อยละ 18.1 ซึ่ง สถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 85.5 รองลงมาคือ โสด คิดเป็น ร้อยละ 8.8 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 75.1 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 22.8 ส่วน สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 2.6 ประสบการณ์ด้านการบริหารต่ำสุดประสบการณ์ 1 ปี จำนวน 32 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 193 คน คิดเป็น ร้อยละ 16.6 ประสบการณ์สูงสุด 35 ปี จำนวน 1 คน จากกลุ่มตัวอย่าง 193 คน คิดเป็น ร้อยละ 0.5 ช่วงประสบการณ์ส่วนใหญ่ อยู่สูงสุดอยู่ระหว่าง 1- 12 ปี ร้อยละ 78.2 รองลงมาช่วง 13-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.2 ต่ำสุด 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.6

5.1.2 ทักษะโดยรวมของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ทักษะภาพรวมของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นพบว่าทักษะของผู้บริหารอยู่ที่ระดับสูงค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 3.79 (S.D.=0.31) ซึ่งเป็นปัจจัยในการสนับสนุนความตั้งใจในการทำงานโดยมีค่าเฉลี่ยรายด้านดังนี้

5.1.2.1 ทักษะต้องงานของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ ทักษะต้องงานของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นพบว่าอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.16 (S.D.=0.45) เมื่อพิจารณาแยกรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ระดับสูงมี จำนวน 6 ข้อ ข้อที่อยู่ระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ข้อ และไม่พบข้อที่อยู่ระดับต่ำซึ่งถือได้ว่าหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนมีทักษะต้องงานและความมั่นใจในการทำงานสูง

5.1.2.2 ทักษะติดต่อคนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

ทักษะติดต่อคนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นพบว่าหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนมีทักษะติดต่อคนในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 (S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณาแยกข้อพบว่าข้อที่อยู่ระดับสูงอยู่ 3 ข้อ ระดับปานกลางอยู่จำนวน 2 ข้ออยู่ระดับต่ำจำนวน 1 ข้อ คือหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนจำเป็นต้องรู้ให้ถ่องแท้ทุกงานเพราะท่านจะต้องตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อจะได้ช่วยเหลือในกรณีมีข้อผิดพลาดได้ทันที

5.1.3 แรงกดดันทางสังคมของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์แรงกดดันทางสังคมของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นพบว่าอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 (S.D.=.274)

5.1.3.1 แรงกดดันจากผู้บริหารของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน

จากการวิเคราะห์พบว่า แรงกดดันจากผู้บริหารของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.56 (S.D.=0.33) เมื่อพิจารณาแยกข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงมีจำนวน 6 ข้อระดับปานกลาง มีจำนวน 4 ข้อ ไม่พบว่ามีแรงกดดันจากผู้บริหารในระดับต่ำ

5.1.3.2 แรงกดดันจากประชาชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์พบว่า แรงกดดันจากประชาชนอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.89 (S.D.=.34)เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงจำนวน 8 ข้อ รายข้อที่อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 ข้อ ไม่พบรายข้อที่อยู่ในระดับต่ำ

5.1.4 ภาวะผู้นำของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 (S.D.=0.44)โดยหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุดคือการกระตุ้นปัญญาได้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D.=0.50.)หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนต่ำสุดอยู่ที่การเสริมแรงสยบอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 3.44 (S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาภาวะผู้นำรายด้านได้ผลดังนี้

5.1.4.1 การสร้างบารมีของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์พบว่า การสร้างบารมีของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นอยู่ในระดับ สูง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 3.92 (S.D.=0.48)และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงจำนวน 5 ข้อ ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อและไม่พบข้อใดอยู่ในระดับต่ำ

5.1.4.2 การสร้างแรงบันดาลใจของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์การสร้างแรงบันดาลใจของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนพบว่า อยู่ในระดับ สูงโดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D.=0.54)จากการวิเคราะห์รายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงทั้งหมด 5 ข้อ ไม่พบข้ออยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ

5.1.4.3 การกระตุ้นปัญญาของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

การกระตุ้นปัญญาของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนต่อเพื่อนร่วมงานจากการวิเคราะห์พบว่าอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเท่ากับ 4.20 (S.D.=0.50)จากการพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่อยู่ระดับสูงทั้งหมด 5 ข้อ ไม่พบข้ออยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ

5.1.4.4 การคำนึงถึงเอกบุคคคลของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น
จากการวิเคราะห์พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ
4.21 (S.D.=.52)และจากการพิจารณาจากการวิเคราะห์รายข้อพบว่าจำนวนข้ออยู่ในระดับสูง
ทั้งหมด 5 ข้อ ไม่พบข้ออยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ

5.1.4.5 การเสริมแรงบวกอย่างเหมาะสมของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนใน
จังหวัดขอนแก่น
จากการวิเคราะห์พบว่าอยู่ในระดับสูง โดยค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.02
(S.D.=0.59) จากการพิจารณาจากการวิเคราะห์รายข้อพบว่าจำนวนข้ออยู่ในระดับสูงทั้งหมด
5 ข้อ ไม่พบข้ออยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ

5.1.4.6 การเสริมแรงลบอย่างเหมาะสมของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน
ในจังหวัดขอนแก่น
การเสริมแรงลบอย่างเหมาะสมจากการวิเคราะห์พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง
โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 (S.D.=0.75) จากการวิเคราะห์รายข้อพบว่าข้ออยู่ในระดับสูง
จำนวน 1 ข้อ ข้อที่อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 4 ข้อ ไม่พบข้อที่อยู่ในระดับต่ำ

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์
สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น
จากการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์
สุขภาพชุมชนภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ3.35,
(S.D.=0.45)

5.1.5.1 การบริหารให้ทีมงานสุขภาพให้บริการต่อเนื่องเป็นทีมประจำของหัวหน้า
ศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น
จากการวิเคราะห์พบว่าอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.02
(S.D.=0.90)เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 1 ข้ออยู่ในระดับต่ำ
จำนวน 4 ข้อ ไม่พบข้อที่อยู่ในระดับสูง

5.1.5.2 บริหารบุคลากรให้มีการวางแผนแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของหัวหน้า

ศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าอยู่ในระดับ สูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 (S.D.=0.62) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับสูงทุกข้อจำนวน 3 ข้อ

5.1.5.3 การบริหารให้มีการพัฒนามาตรฐานบริหารจัดการที่มีคุณภาพของหัวหน้า

ศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ พบว่าการพัฒนามาตรฐานบริหารจัดการที่มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 (S.D.=0.41) เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่าอยู่ในระดับสูงมี 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ อยู่ในระดับต่ำมี 1 ข้อ

5.1.5.4 มีแผนพัฒนาและติดตามประเมินผลงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพของ

หัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วพบว่าอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 (S.D.=0.61) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูงทั้งหมด 3 ข้อ ไม่พบระดับปานกลาง และระดับต่ำ

5.1.5.5 การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 (S.D.=0.82) จากการวิเคราะห์รายข้อพบว่าอยู่ในระดับสูง 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ

5.1.5.6 ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหาในการบริหาร ของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

พบว่าปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นผู้ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค และแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการบริหารในศูนย์สุขภาพชุมชนจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 22.8 พบว่าปัญหาด้านขาดแคลนด้านบุคลากร จำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 97.5 ปัญหาด้านขาดแคลนงบประมาณ จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 62.5 ปัญหาด้านขาดแคลนวัสดุการแพทย์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ปัญหาด้านขวัญและกำลังใจ จำนวน 29 คิดเป็นร้อยละ 72.5 ปัญหาขาดความร่วมมือจากประชาชน จำนวน 7 คน คิดเป็น 17.5

ส่วนข้อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา จำนวน 144 คนคิดเป็นร้อยละ 74.6 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้โรงพยาบาลมีความเต็มใจในการส่งเจ้าหน้าที่สาขาอื่นมาร่วมให้บริการตามเงื่อนไขของกระทรวง นวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 95.1 ให้มีการกระจายเจ้าหน้าที่จากตัวเมืองมาปฏิบัติงานที่อำเภอรอบนอกจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 68 ในห้องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนให้ความสำคัญเข้าร่วมงานในงานสาธารณสุขจำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 31.2

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.2.1.1 จากการศึกษาพบว่าทีมงานที่ให้บริการต่อเนื่องเป็นประจำมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าให้ความสำคัญงานด้านการบริหารบุคคลให้มีการกระจายเจ้าหน้าที่ตามความต้องการการใช้บริการของประชาชนเพื่อให้สามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2.1.2 จากการศึกษาพบว่าแรงกดดันจากผู้บริหารและจากประชาชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นดังนั้นควรให้ การส่งเสริมแรงกดดันที่พอเหมาะ โดยการทำงานใกล้ชิด และการเข้าถึงประชาชนของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนจะทำให้การบริหารจัดการอยู่ในระดับดีขึ้น

5.2.1.3 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการปฏิบัติงานด้านการบริหารของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นดังนั้นแนะนำการเข้ารับการจัดการอบรมในการมีภาวะความเป็นผู้นำที่ดีในการบริหารจัดการในศูนย์สุขภาพชุมชน หรือหลักการบริหารจัดการซึ่งทำให้ส่งเสริมการบริหารจัดการให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

5.2.1.4 จากการศึกษาพบว่าการเสริมแรงบวกและแรงลบอย่างเหมาะสมผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่นส่งเสริมด้านขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นและการประเมินผลเพื่อเข้าสู่มาตรการที่ 3 นั้นเป็นการกระตุ้นให้มีความตื่นตัวอยู่เสมอเพื่อส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของหัวหน้าศูนย์สุขภาพชุมชน

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.2.2.1 จากการศึกษาพบว่าความรู้สึกรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างรู้สึกที่โรงพยาบาลไม่มีความเต็มใจส่งเจ้าหน้าที่สาขาต่างๆมาให้บริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน ร้อยละ 95.1 จึงควรศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งแพทย์ ทันตแพทย์ เกษัชกร พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลให้ไปปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนตามระยะเวลาและเงื่อนไขของกระทรวงสาธารณสุขในจังหวัดขอนแก่น

5.2.2.2 จากการศึกษาพบปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกระจายเจ้าหน้าที่ให้ออกไปอยู่ในอำเภอรอบนอก จำนวน ร้อยละ 68 จึงควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปฏิบัติงานในศูนย์สุขภาพชุมชนระหว่างศูนย์สุขภาพชุมชนเมืองกับอำเภอรอบนอก

5.2.2.3 จากการศึกษาพบว่ามีความขาดแคลนวัสดุการแพทย์ของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80 ดังนั้นควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้วัสดุการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ ของเจ้าหน้าที่ในศูนย์สุขภาพชุมชนในจังหวัดขอนแก่น